

Zimányi Magdolna Telbisz Ferencről

2010. január 27-én rövid betegség után váratlanul elhunyt Telbisz Ferenc, aki a Központi Fizikai Kutatóintézetnek (KFKI), illetve utódintézetének, a MTA KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézetnek (KFKI RMKI) mindössze néhány éves megszakítással több, mint ötven éven keresztül munkatársa, az ELTE Információtechnológiai Központ igazgatója, a MATÁV PKI fejlesztési tanácsadója volt.

Telbisz Ferenc 1932. december 6-án született Szerepen. 1951-ben a budapesti Piarista Gimnáziumban érettségizett, az itt kapott nevelés egész életére kihatóan meghatározta életfelfogását. 1955-ben szerzett matematika-fizika tanári oklevelet az ELTE-n. Egyéves tanári működés után 1956-ban a KFKI tudományos munkatársa lett. Kezdetben a Kozmikus Sugárzási, majd a Nagyenergiás Fizikai Főosztályon fizikusként dolgozott, 1971-1973 között a KFKI RMKI Automatizálási és Adatfeldolgozási Osztályát vezette. 1973-tól a KFKI Mérés és Számítástechnikai Kutató Intézet Számítástechnikai Főosztályán csoportvezető, 1985-1990 között a Számítógép Hálózati Osztály osztályvezetője, 1991-1992 között a KFKI Számítógép Hálózati Központ vezetője volt. 1992-től 1996 végéig, nyugdíjba vonulásáig az ELTE Információtechnológiai Központ igazgatója. 1997-2008 között a MATÁV PKI fejlesztési tanácsadója volt, emellett részidejű tudományos munkatársként visszatért a KFKI RMKI Számítógép Hálózati Központjába, ahol 2009. december 31-ig dolgozott.

Fizikusként először a kozmikus sugárzás földalatti vizsgálatában vett részt és ért el nemzetközileg is elismert eredményeket, majd mérés-technikai és kiértékelési módszereket dolgozott ki nagyenergiás részecskefizikai mérésekhez. Ezután érdeklődése a számítógép hálózatok felé fordult. Közép-és Kelet-Európában egyedülálló eredmény volt a munkatársaival együtt létrehozott CEDRUS (Conversational EDitor and Remote User Support) rendszer, amely IBM kompatibilis nagyszámítógépen a vele összekapcsolt, a KFKI-ban előállított TPA70 számítógépen keresztül interaktív

szövegszerkesztést, dokumentációkészítést, és feladatkezelést valósított meg. 1985-től a KFKI lokális hálózatának tervezését, kiépítését és az országos hálózathoz való kapcsolását vezette. Jelentős szerepe volt abban, hogy a KFKI 1992-ben a CERN-en keresztül az Internet hálózathoz csatlakozhatott. A KFKI három alkalommal tüntette ki intézeti díjjal. 1973-ban buborékkamrás felvételeket kiértékelő programrendszerért, 1979-ben a CEDRUS rendszerért, 1987-ben pedig a LOCHNESS lokális hálózat fejlesztéséért.

Aktív szereplője volt a szakmai közéletnek. Az Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program (IIF) Műszaki Tanácsának 1988-tól 1997-ig, Operatív Bizottságának 1991-től 1993-ig tagja volt. A MATÁV szakértőjeként nemzetközi telekommunikációs szervezetek munkájában vett részt. Sok éven keresztül rendszeresen előadott a számítógép hálózatokkal foglalkozó hazai szakemberek Networkshop konferenciáin.

Az Internet hazai bevezetésének egyik úttörője, a számítógép hálózatoknak országosan elismert és megbecsült, a nemzetközi tendenciákat jól ismerő szakértője volt. Nagy tudású, több tudományterületet áttekintő szakemberként mindig törekedett arra, hogy tudását másoknak is átadja. Feleségével, aki ugyancsak a KFKI-ban dolgozó fizikus, négy gyermeküket a természettudományok és a zene szeretetére nevelték. Az elmúlt év decemberében még összefoglaló előadást tartott a Neumann János Számítógéptudományi Társaság által rendezett "Nagy Számítástechnikai Műhelyek" rendezvényén a hajdani KFKI-s hálózati fejlesztésekről. Élete utolsó napjáig aktívan dolgozott, és az informatika mellett megőrizte érdeklődését a kozmikus fizika alapvető kérdései iránt.